

[Landbrugsministeren.]

se på det. Det er noget, man har svært ved at kunne forudsige noget om på nuværende tidspunkt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1-11 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om valutaforhold m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 136) findes i tidenden sp. 3727, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 915).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Lis Groes: Udvalget har holdt en række møder og har haft to samråd med den højtærede handelsminister. Det, drøftelserne særlig har drejet sig om, er den i valuta-loven indeholdte bemyndigelse til at regulere eksporten. Et mindretal, de ærede medlemmer hr. Baunsgaard og hr. Kai Moltke, har stillet et ændringsforslag for at klargøre bemyndigelserne til handelsministeren og landbrugsministeren, men dette ændringsforslag har mit parti, det konservative folkeparti og venstre ikke kunnet tiltræde.

Jeg skal anbefale at stemme imod ændringsforslaget og at vedtage lovforslaget i uændret skikkelse.

Guldberg: Selv om man som det ærede medlem fru Lis Groes kan sige, at det i denne omgang fortrinsvis har drejet sig om forholdene omkring valutalovens § 6, mener jeg alligevel, det vil være nødvendigt, at vi fra venstres side i forbindelse med, at denne lov nu vil blive af mere permanent varighed — også fordi det har betydning for vor holdning til det ændringsforslag, der er stillet — minder om nogle af de principielle synspunkter, som vi gav udtryk for, da dette lovforslag var til første behandling i efteråret.

Det er stadig med samme betænkeligheder, vi går ind for en lov, der — det må man indrømme — indeholder så vidtgående muligheder — jeg tænker her ikke alene på § 6, men også på § 3 — for at indføre handelsrestriktioner i et omfang, som vi mener vel kan nå op på noget af det største, vi har været ude for.

Jeg sagde dengang på mit partis vegne, at når vi kunne gå ind for ordningen i hvert fald for en kortere periode, var det, fordi vi måtte erkende, at således som markedssituationen i Europa var, kunne vi ikke undgå at have sådanne bestemmelser i hvert fald i en overgangsperiode, men at vi jo ikke var særlig begejstret for at få dem etableret for længere tid. Dengang var der også, som så tit, en af de aktuelle situationer omkring markedsplannerne, og vi havde måske håb om, at der ville vise sig en eller anden udvikling.

I den øjeblikkelige situation vil jeg gerne benytte lejligheden til at sige, at det er med en vis ængstelse, vi ser på det, der foregår i øjeblikket. Jeg må måske næsten have lov til at sige, at vi sådan nærmest hører rygter om det, der foregår for øjeblikket. Vi kan ikke helt frigøre os for den fornemmelse, at man i de drøftelser, der er i gang, og som vi altså kun kender fra pressen stort set — jeg vil gerne indskyde den bemærkning, at jeg har svært ved at forstå værdien af de stående udvalg, når der kan ske en hel del omkring markedssituationen, uden at det markedspolitiske udvalg har lejlighed til at få en nærmere orientering — er på vej henimod en situation, der kan stramme til, og hvor regeringen i hvert tilfælde er på vej til at ville engagere sig i noget, der kan blive en uddybning af mod-

[Guldberg.]

sætningerne, og derfor noget, hvor man i situationen muligvis i højere grad kan få brug for det instrument, denne lov er, end vi havde håbet og egentlig tænkt os.

Når vi kan gå ind for lovforslaget, må det altså være med samme begrundelse som sidst. Vi må først og fremmest erkende, at der inden for hele det område, der hedder landbrug og fiskeri, netop i kraft af vor stilling til markedsplanerne er nogle særlige vanskeligheder og nogle særlige forhold. Det er sådan set vor begrundelse for at kunne gå ind for lovforslaget som helhed med den ændring af § 6, som ministeren har foreslået.

Herudover foreligger der nu i betænkningen et ændringsforslag stillet af det ærede medlem hr. Baunsgaard, et forslag, som mit parti ikke kan gå ind for, hvilket jeg gerne vil motivere nærmere.

Sammenlignet med det mere principielle spørgsmål i hele denne lovgivning, om man overhovedet skal have den hjemmel, der er så vidtgående, som der her er tale om, vil jeg betegne det af det ærede medlem hr. Baunsgaard stillede ændringsforslag som en detalje, jeg vil gerne medgive, en ganske køn detalje. Den er jo præget af en vis — og det tror jeg ikke det ærede medlem hr. Baunsgaard er ene om — fornemmelse af, at det kunne være ganske rart at undgå dobbelthjemmel. Det har vi drøftet en hel del.

For mig har det i hvert fald været en detalje, og netop når vi i venstre erkender, at vi under hensyn til de særlige vanskeligheder for landbruget og fiskeriet må gå ind for valuta-loven som helhed, kan man sige sig selv, at hvis det ærede medlem hr. Baunsgaards ændringsforslag blev vedtaget og dermed fjernede nogle af de værdier, som i hvert fald landbruget og fiskeriet tillægger denne lov, ville vor motivering for at interessere os for dette jo være væsentligt ringere.

Det overrasker mig sådan set, at vi behøver at gøre så meget ud af det spørgsmål, hvis det kun drejer sig om problemet dobbelthjemmel. Jeg skal erkende, at det er noget, man bør undgå, men jeg tror ikke, man kan komme uden om, at rundt omkring i lovgivningen findes der en række steder, hvor det rent praktisk kan være

vanskeligt at undgå dobbelthjemmel. Den dobbelthjemmel, der her er tale om, vedrører, så vidt jeg kan se, overhovedet ikke den højtærede handelsministers område. Den har i virkeligheden relation til § 6, stk. 2, og vedrører, så vidt jeg kan bedømme det, udelukkende forholdene for landbrug og fiskeri, og det er det, vi har lagt vægt på i vor stillingtagen.

Yderligere vil jeg tilføje, at det kan måske se meget pænt ud, hvad den æstetiske side af det angår, det vil jeg såmænd gerne medgive; men jeg kan ikke lade være med at spørge, om det nu er så forfærdelig nyttigt at udtrykke det så skarpt, som det er meningen med dette ændringsforslag. Jeg kan i hvert fald forestille mig, at der må være betydelige administrative og juridiske vanskeligheder forbundet dermed, hvis man i en lovgivning, der kan ramme grænsetilfælde, så skarpt vil fastslå, at dette kan i hvert fald ikke bruges, hvis der overhovedet er mulighed for, at noget andet kan bruges. Jeg tror ud fra rent praktiske betragtninger, at det ikke er særlig ønskværdigt.

Ud fra disse betragtninger kan jeg på mit partis vegne anbefale, at man stemmer imod det ærede medlem hr. Baunsgaards ændringsforslag, men i øvrigt stemmer for lovforslaget.

Weikop: Som det fremgår af betænkningen, har det konservative folkeparti indstillet lovforslaget til uændret vedtagelse.

Jeg vil gerne sige, at det, der for lidt siden blev betragtet som en detalje, nemlig det af det ærede medlem hr. Baunsgaard stillede ændringsforslag, kan nok være en detalje, men til trods for at vi er gået mod det, er jeg for mit vedkommende ikke uenig i det. Det forekommer mig nemlig at være dobbelt konfekt at kunne udnytte bemyndigelser i to love til præcis samme formål. Man kan sige, at sådan noget også kan forekomme i andre love, men når man er opmærksom på det, forekommer det mig, at man alligevel skal prøve på at pille en sådan dobbeltbemyndigelse ud.

Selv om nu det ærede medlem hr. Baunsgaards ændringsforslag, som jeg kan forstå, ikke har kunnet finde den til gennemførelse fornødne tilslutning, forekommer det mig alligevel, at det ville være rimeligt, om den højtærede handelsminister under denne for-

[Weikop.]

handling ville erklære, at han i de tilfælde, hvor landbrugsministeren eller en anden minister har bemyndigelse til at iværksætte regulering af udførelsen, ikke vil benytte den ham tillagte bemyndigelse. Derved ville man jo i nogen grad få spørgsmålet klaret. Jeg vil gentage, at for mig at se er der ingen saglig begrundelse for, at to ministre for samme vares vedkommende kan benytte bemyndigelsen i flæng.

Som sagen lå i udvalget, stod det jo klart, at det ærede medlem hr. Baunsgaards ændringsforslag ikke kunne gennemføres, og derfor ville vi ikke være med til dette forslag, som socialistisk folkeparti har tilsluttet sig. Men jeg har jo her erklæret, at jeg synes, at det i og for sig var rimeligt at finde en ordning på disse dobbeltbemyndigelser, og selv om det ændringsforslag, det ærede medlem hr. Baunsgaard har stillet, ikke kan blive gennemført ved denne lejlighed, forekommer det som sagt mig, at den højtærede handelsminister ved at afgive en erklæring, som jeg her har antydnet, vil kunne klare problemet, indtil eller når vi får valutaloven til behandling igen — hvornår ved vi jo ikke noget om; forholdene kan jo ændres. Jeg henstiller altså dette til den højtærede handelsminister.

Baunsgaard: Jeg skal indskrænke mig til kort at begrunde, hvorfor jeg sammen med det ærede medlem hr. Kai Moltke har stillet det omtalte ændringsforslag.

Begrundelsen er den enkle, at vi ikke finder det hensigtsmæssigt, at der gives den samme bemyndigelse til to ministre i to forskellige love. Det er lovteknisk ikke skønt at have en sådan bestemmelse, og den har i praksis vist sig at være dikteret af andre end både lovtekniske, og jeg må have lov til at sige også saglige hensyn.

Jeg kan selvfølgelig ikke andet end udtale min beundring for det ærede medlem hr. Guldberg og det ærede medlem hr. Weikop, som med så mange begrundelser for, hvorfor mit ændringsforslag egentlig

er rigtigt, alligevel kan komme til den konklusion, at de vil anbefale at stemme imod det. Det er altid beundringsværdigt, når folk i den grad er i stand til at begrunde, hvorfor de gør det forkerte.

Det ærede medlem hr. Guldberg sagde, at hvis man fulgte mit ændringsforslag, var venstres begrundelse for i det hele taget at stemme for lovforslaget borte. Ja, så har venstre altså ingen begrundelse for at stemme for lovforslaget, al den stund den bemyndigelse, man mener skulle ligge i valutaloven, har man allerede for landbrugets og fiskeriets vedkommende givet i andre love, og hvis den ikke er givet, så kunne den anvendes her. Venstre stemmer altså for lovforslaget uden begrundelse. Det kan man selvfølgelig gøre.

Det ærede medlem hr. Weikop gav jo meget klart udtryk for at være enig med mig, men kom altså alligevel til det resultat, at når der var flertal imod mit ændringsforslag, ville han ikke tilslutte sig det. Hvad hvis man nu vendte det om og sagde til det ærede medlem, at hver gang der var konstateret et flertal, skulle han tilslutte sig det? Det ville somme tider gøre samarbejdet mellem de konservative og andre partier i salen lettere, om man altid fulgte den linje. Det vil man nok ikke gøre. Men lad det være.

Jeg vil føje til, at jeg har en fornemmelse af, at alle i udvalget, ministeren inklusive, er enige med mig, og alle er altså alligevel så lykkelige at finde ud af, at man ikke vil det. Der er altså grund til at undersøge, hvorfor man nu ikke vil det, man anser for det rigtige. Det vil man ikke af den ene grund, at der er organisationer, interesseorganisationer, der skal forhandle omkring sådanne indgreb, som har udtalt ønske om, at mit ændringsforslag ikke bliver vedtaget. Jeg synes, det giver anledning til særlig eftertanke, at også venstre og de konservative, som altid advarer mod organisationsindflydelse på lovgivningsmagten, med denne ene begrundelse har valgt at gå imod mit ændringsforslag. Jeg må

[Baunsgaard.]

tage den til efterretning, men jeg anbefaler ærede medlemmer, der ikke accepterer en sådan begrundelse, at stemme for det stillede ændringsforslag.

Kai Moltke: Med hensyn til lovforslaget som helhed kan vi også fra vort partis side støtte dets gennemførelse.

Den detalje — som man har kaldt det — det drejer sig om, er jo dobbelthjemmelen, dobbeltbemyndigelsen, og det er ikke nogen hemmelighed, at det, man i virkeligheden her prøver på at få placeret et andet sted, er en bemyndigelse, som i forvejen eksisterer på et andet lovområde, hos landbrugsministeren. Jeg har ikke det mindste imod, hvis der skulle være noget galt i bemyndigelsens udformning eller organisationernes stilling ifølge dette, at man tager spørgsmålene op til debat, men jeg er i høj grad uenig i, at man i tilfælde af, at man ikke ønsker at behandle denne sag for det rette forum, skal tilføre valutalovent nye bestanddele, som absolut ikke hører hjemme dér.

Under disse omstændigheder vil jeg mene det saglig rigtigt og klart at støtte det fornuftige og velformulerede ændringsforslag, som det ærede medlem hr. Baunsgaard har stillet her. Jeg skal for mit vedkommende absolut ikke have noget imod også at gøre den indrømmelse til den ærede konservative ordfører, hr. Weikop, som udtalte ønsket om, at den højtærede handelsminister ikke brugte bemyndigelsen i valutalovent, når der var udveje for bemyndigelser andetsteds, at også jeg vil mene, at det vil være en udmærket erklæring til afklaring af den foreliggende lille divergens i spørgsmålet om lovens fortolkning.

Bækgaard: Det af de ærede medlemmer hr. Baunsgaard og hr. Kai Moltke stillede ændringsforslag til lovens paragraf 6, stk. 1, som går ud på, at der efter første punktum tilføjes, at den til den højtærede minister givne bemyndigelse kun er gyldig, hvis der ikke i anden lov er hjemmel til en gennemførelse af tilsvarende foranstaltninger, kan vi tiltræde. Vi er nemlig ikke tilhængere af udvidede bemyndigelser til ministre. Vi er i dette tilfælde tilfredse med ændringsforslaget, hvorefter den højtærede landbrugsminister kan gennemføre de nødven-

dige foranstaltninger, såfremt de efter høring hos de pågældende organisationer viser sig at være nødvendige.

Vi kan altså stemme såvel for ændringsforslaget som for selve lovforslaget, når det kommer til tredje behandling.

Handelsministeren (Lars P. Jensen): Jeg skal takke for tilslutningen til lovforslaget. Jeg er tilfreds med den modtagelse, valutalovent har fået, for det er jo rigtigt, som det ærede medlem hr. Guldberg siger, at det drejer sig sådan set ikke blot om det enkelte spørgsmål vedrørende § 6, det drejer sig faktisk om en helt ny valutlov, som nu ved dette lovforslag bliver gjort permanent. Det drejer sig om en valutlov, som nu har fået en moderniseret skikkelse, idet alt det, der ikke hører hjemme her, og som er, skal vi sige et efterslæb — det er jo et moderne udtryk — fra gammel tid, er blevet fjernet.

Som begrundelse for, at jeg har fremsat forslag om ændringer i valutalovent på den måde, jeg har gjort, og ikke har fjernet den dobbelthjemmel, der er, kan jeg helt henholde mig til de argumenter og motiver, som jeg har givet dels ved fremsættelsen af forslaget til selve valutalovent og dels ved fremsættelsen af det foreliggende lovforslag om dens forlængelse.

Jeg kan ikke stemme for det ærede medlem hr. Baunsgaards ændringsforslag, og jeg kan ikke godtage det ærede medlem hr. Baunsgaards udtalelse om, at jeg er enig med ham. Hvis jeg havde været det, så havde jeg nok foreslået det i selve lovforslaget, da jeg fremsatte det. Jeg kan i denne forbindelse nævne — også over for det ærede medlem hr. Kai Moltke — at dette er jo ikke noget nyt; det er ikke noget nyt, der bliver smuglet eller puttet ind i valutalovent. Dette har eksisteret i den nuværende lov og i den tidligere vareforsyningslov, og det har også eksisteret, mens det ærede medlem hr. Baunsgaard i 3 år administrerede lovent; da havde vi for så vidt den samme dobbelthjemmel både i valutalovent og i landbrugseksportlovent.

Det ærede medlem hr. Guldberg gav udtryk for frygt for, at man kunne bruge denne lov til at gennemføre restriktioner, jeg tror, det ærede medlem sagde: som vi havde dem på det værste tidspunkt. Jeg

[Handelsministeren]

understregede ved første behandling af valutalovsforslaget, at det var ikke tanken med denne valutalov. Opstår sådanne situationer, må vi givetvis tage hele spørgsmålet op til behandling.

Med hensyn til det ærede medlem hr. Weikops og det ærede medlem hr. Kai Moltkes ønske om, at jeg skulle afgive en erklæring, må jeg sige, at en sådan erklæring kan jeg selvfølgelig ikke afgive.

Guldberg: For en ordens skyld skal jeg lige korrigere det ærede medlem hr. Baunsgaard, som hævdede, at jeg havde sagt, at dette var venstres eneste begrundelse for at gå ind for valutalovsforslaget. Jeg har sagt, at hvis det faldt væk, faldt en meget væsentlig begrundelse væk. Valutaloven indeholder jo andet end § 6 og eksportrestriktioner. Vort hovedproblem har været § 3.

Jeg vil gerne ved samme lejlighed takke den højtærede minister for den bemærkning, der faldt til sidst med hensyn til hensigten; det hjælper altid lidt på det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget

forkastedes med 55 stemmer mod 20; 47 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (From): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Udvalget angående forslag til lov om nedsættelse af et fællesudvalg til afgørelse af uoverensstemmelserne mellem De samvirkende Telefonselskaber og Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer er omdelt.

Vi går derefter til den under punkt 8 på

dagsordenen opførte sag. Denne sag kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Anden behandling af forslag til lov om nedsættelse af et fællesudvalg til afgørelse af uoverensstemmelserne mellem De samvirkende Telefonselskaber og Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 181) findes i tidenden sp. 5622, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1033).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Anker Jørgensen: Der har i det nedsatte udvalg været afholdt 4 møder, og der har været 2 samråd med den højtærede arbejdsminister. Endvidere har udvalget modtaget deputationer fra Centralorganisationen for Telefonstanden i Danmark og fra de københavnske, fynske, sjællandske og jyske telefonistinder. Forhandlingerne har været meget nyttige, det samme gælder drøftelserne med deputationerne, og jeg vil gerne understrege, at der blev ført mange synspunkter frem, ikke mindst af telefonistinderne.

Der har været fremsat ønske om, at der skulle opstilles et særligt kommissorium for det foreslåede fællesudvalg, og på dette punkt er der opnået enighed i udvalget, bortset fra et mindretal, det ærede medlem hr. Morten Lange. Bemærkningerne herom i betænkningen går ud på, at det må forudsættes, at fællesudvalget skal arbejde, skal vi sige inden for rammerne af de resultater, der er opnået i den offentlige sektor og i det private erhvervsliv med hensyn til løn- og arbejdsvilkår, og at der endvidere må tages hensyn til de særlige problemer, som